

Kolejne etapy realizacji Leśnego Ogrodu Botanicznego w Marszewie (Gdynia)

Further stages of realization of the Forest Botanical Garden in Marszewo Gdynia, Poland)

WITOLD CIECHANOWICZ, KATARZYNA ŻÓŁKOŚ*

W. Ciechanowicz, Nadleśnictwo Gdańsk, ul. Morska 200, 81-006 Gdynia, e-mail: witold.ciechanowicz@gdansk.lasy.gov.pl

*K. Żółkoś, Stacja Biologiczna, Uniwersytet Gdański, ul. Ornitologów 26, 80-680 Gdańsk, Katedra Taksonomii Roślin i Ochrony Przyrody, Uniwersytet Gdański, ul. Wita Stwosza 59, 80-308 Gdańsk, e-mail: *biokz@ug.edu.pl (do korespondencji)*

ABSTRACT: The paper presents further stages of realization of the Forest Botanical Garden in Marszewo (Gdynia), founded in 2010. The present stages included construction of fences, traffic routes and educational-didactic place for outdoor classes, as well as establishing of nine thematic collections

KEYWORDS: botanical garden, plant species protection, education

Leśny Ogród Botaniczny (leśnictwo Cisowa, oddział 195 i 210) znajduje się na terenie nadleśnictwa Gdańsk, w odległości około 4 km na południowy zachód od Gdyni-Chylonii (okolice Pustek Cisowskich, Demptowa) przy szosie Gdynia-Koleczkowo. W części centralnej, która zajmuje ponad 5 ha, znajduje się izba przyrodniczo-leśna wraz z infrastrukturą oraz założona w 2008 roku kolekcja – sad starych odmian drzew owocowych (Bloch-Orłowska i in. 2011). W sierpniu 2010 Nadleśnictwo Gdańsk otrzymało zgodę Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska na utworzenie i prowadzenie Leśnego Ogrodu Botanicznego w Marszewie. W decyzji tej, oprócz części centralnej Ogrodu, uwzględniono przyległe tereny leśne o powierzchni 49,69 ha. Jednocześnie Nadleśnictwo Gdańsk zostało zobowiązane do zagospodarowania terenu zgodnie z przedmiotem działalności, w ciągu 5 lat od daty uzyskania decyzji o utworzeniu Ogrodu.

CIECHANOWICZ W., ŻÓŁKOŚ K. 2013. Kolejne etapy realizacji Leśnego Ogrodu Botanicznego w Marszewie (Gdynia) – Acta Bot. Cassub. 12: 125-128.

Wspomniana działalność obejmuje utworzenie kolekcji roślin, uczestniczenie w badaniach, których priorytetem jest ochrona gatunków roślin zagrożonych wyginięciem w stanie wolnym oraz edukowanie w zakresie ochrony gatunkowej roślin oraz ich ekosystemów. W celu realizacji zadań dotyczących badań naukowych na terenie Leśnego Ogrodu Botanicznego w Marszewie Nadleśnictwo Gdańsk podpisało umowę o współpracy z Uniwersytetem Gdańskim.

Jesienią 2010 roku zapoczątkowano tworzenie kolekcji roślin chronionych i zagrożonych – z terenu powstającego Portu Lotniczego Gdynia-Kosakowo metaplantowano (przeniesiono) około 400 egzemplarzy okazów kruszczyka szerokolistnego *Epipactis helleborine* (L.) Crantz (zgodnie z decyzją Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gdańsku z dnia 04.10.2010 r.; pismo nr RDOŚ-22-PN.II-6631-1-29/10/ds.). W tym roku zlecono również biurowi projektowemu „Maxprojekt” stworzenie projektu wykonawczego ciągów komunikacyjnych na terenie ogrodu (Bloch-Orłowska i in. 2011).

Przyspieszenie realizacji projektu możliwe było dzięki dotacji Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej przyznanej nadleśnictwu na początku 2012 roku. Podzielono ją na etapy. W pierwszym z nich wykonano ogrodzenie terenu, infrastrukturę komunikacyjną (drogi, ścieżki, dwa parkingi, zatokę postojową dla pojazdów, podjazdy dla osób niepełnosprawnych), a także plac zabaw i oczko wodne. Stworzono również witrynę internetową (strona internetowa, profil na portalu Facebook, reklama – www.marszewo.edu.pl, <https://www.facebook.com/Marszewo>), która stanowi promocję Leśnego Ogrodu Botanicznego „Marszewo” w Internecie. Działania związane z pierwszym etapem ukończono zgodnie z harmonogramem w grudniu 2012 roku.

W styczniu 2013 roku, dzięki staraniom Nadleśnictwa Gdańsk, Zakład Komunikacji Miejskiej w Gdyni skorygował godziny kursowania autobusu 288, na bardziej korzystne dla uczniów gdyńskich szkół i zmienił nazwę dotychczasowego przystanku z „Marszewska II” na „Ogród Botaniczny «Marszewo»”.

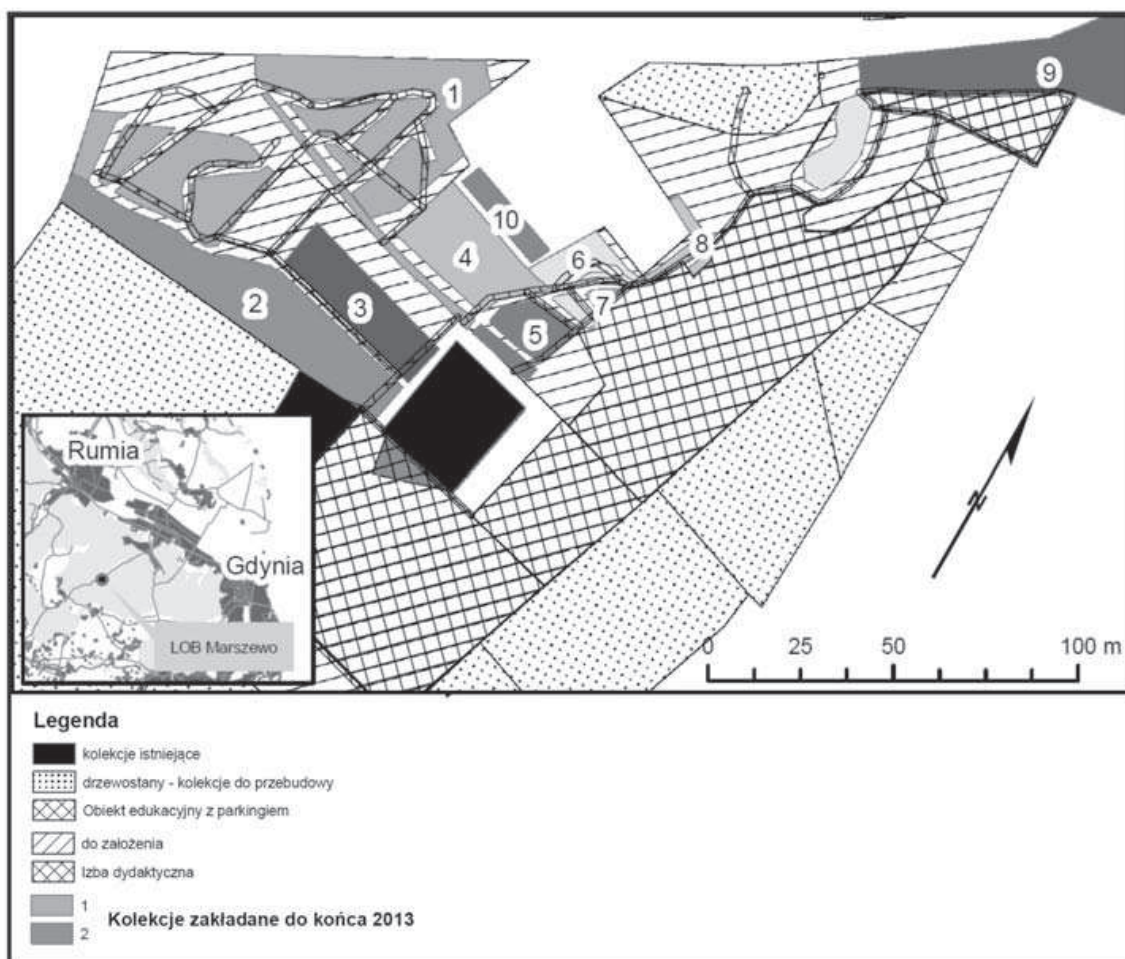
Drugi etap wykonania projektu, przewidziany na 2013 rok, obejmował przebudowę i urządzenie placu dydaktyczno-edukacyjnego oraz założenie wybranych kolekcji roślin. Centralną część ekspozycji na placu dydaktyczno-edukacyjnym stanowią dwa ścięte drzewa (iglaste i liściaste), wokół których ustawiono tablice obrazujące życie drzewa, powiązania drzew z innymi organizmami oraz miejsce drzew w ekosystemie leśnym, a także znaczenie drzew dla człowieka (fot. 1). Tablice zatytułowano m.in.: „System korzeniowy”, „Wzrost i pokrój drzewa”, „Drewno i jego budowa”, „Koniec pierwszego życia drzewa”, „Drzewa a inne organizmy – huby”, „Drzewa a inne organizmy – owady żerujące na drzewie/drewnie i ślady ich działalności”, „Drzewo/drewno a inne organizmy – ptaki i nietoperze”, „Drzewo/drewno a inne organizmy – pnącza”, „Trzecie życie drzewa”. Na placu znajdują się także stoły i ławy, czyli „klasa pod chmurką”. Spośród 27 kolekcji tematycznych, zaplanowanych w opracowaniu dotyczącym Leśnego Ogrodu Botanicznego w Marszewie (Żółkoś i in. 2008) wybrano dziewięć kolekcji roślin, które założono w terenie jesienią 2013 roku (tab. 1).

Tabela 1. Wykaz kolekcji tematycznych założonych w Leśnym Ogrodzie Botanicznym „Marszewo” w 2013 r.

Table 1. List of thematic collections established in the Forest Botanical Garden ‘Marszewo’ in 2013.

Numer kolekcji [Collection no.]	Tytuł kolekcji [Title of collection]
1	Drzewa i krzewy obcego pochodzenia
2	Krzewy obrzeży lasów
3	Łąka
4	Gatunki drzew i krzewów chronione i zagrożone w regionie gdańskim
5	Drzewa i krzewy o znaczeniu biocenotycznym
6	Dziko rosnące rośliny lecznicze rosnące w lasach i na łąkach
7	Dziko rosnące rośliny jadalne wykorzystywane dawniej i obecnie
8	Pnącza
9	Rodzime drzewa liściaste w gradiencie wilgotnościowym

Rozmieszczenie kolekcji przedstawiono na rycinie 1.

Ryc. 1. Rozmieszczenie kolekcji w Leśnym Ogrodzie Botanicznym w Marszewie (numery zgodne z wykazem z tab. 1)

Fig. 1. Location of collections in Forest Botanical Garden in Marszewo (numbers same as in table 1).

Ryc. 2. Jedna z tablic zainstalowanych na placu dydaktycznym
Fig. 2. One of the boards installed on the educational-didactic place

Literatura

- BLOCH-ORŁOWSKA J., AFRANOWICZ R., ŻÓŁKOŚ K., OLSZEWSKI T. S., CIECHANOWICZ W. 2011. Koncepcja powstającego ogrodu botanicznego w Nadleśnictwie Gdańsk, jej wstępna realizacja oraz walor edukacyjny obiektu. – *Acta Bot. Cassub.* 10: 35-49.
- ŻÓŁKOŚ K., AFRANOWICZ R., BLOCH-ORŁOWSKA J., OLSZEWSKI T. S., MARKOWSKI R. 2008. (mscr.). Leśny Ogród Botaniczny w Marszewie – projekt zagospodarowania w pobliżu ośrodka edukacji przyrodniczo-leśnej „Marszewo”. Na zlecenie Nadleśnictwa Gdańsk.